

L'Orquídia de prat, *amençada*.

És necessària la protecció immediata de Son Bosc i la seva inclusió en el Parc Natural de s'Albufera de Mallorca.

Per **Biel Perelló**, geògraf i membre del GOB. *Febrer, 2008.*

L'orquídia de prat, *Orchis robusta* (Stephenson) Gözl & H.R. Reinhard, és una de les orquídiess mes espectaculars de la flora europea; presenta un penjoll de flors grans d'un rosa pàlid a magenta, label puntejat de 13 a 20 mm. de llarg i de 16 a 23 mm. d'ample, esperó mes o menys horitzontal, fulles de fins a 30 cm. de llarg i 4,5 d'ample, pot arribar als 90 cm. d'alt. La seva floració és relativament tardana, es produeix a la fi de primavera, fins i tot de vegades iniciat l'estiu; en llocs oberts, molt il·luminats, sobre substrats humits o inundats, bàsics, de vegades alcalins (relacionats amb sistemes dunars i marges d'aiguamolls litorals). La seva distribució mundial es redueix únicament a tres localitats molt delimitades, situades al Marroc, Algèria i Mallorca.

La IUCN (Unió Mundial per a la Naturalesa) cataloga a l'espècie com "vulnerable", i El Catàleg Balear d'Espècies Amençades (Decret autonòmic 75/2005) també la considera com a tal, situació que compromet a la Conselleria de Medi ambient del Govern de les Illes Balears a realitzar un pla de conservació de l'espècie que fins ara no s'ha redactat.

Amenaça sobre la biodiversitat de Son Bosc

L'única població europea d'orquídia de prat es troba avui amenaçada. Els últims censos han avaluat en uns 1300 els exemplars presents en la zona de s'Albufera de Mallorca; situada en el Nord-oest de la illa, és la zona humida mes important de les Illes Balears, catalogada com parc natural des de 1988, lloc Ramsar des de 1989, reserva biogenètica i LIC. El parc protegeix una tercera part de la població d'orquídiess, però unes 900 d'elles es troben en la zona perifèrica de Son Bosc (terme municipal de Muro); on una promotora ha projectat un camp de golf que suposaria un elevat impacte per la biodiversitat de l'entorn immediat del parc.

Un informe científic, realitzat conjuntament per investigadors del l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (IMEDEA) i de *The Albufera Initiative for Biodiversity* (TAIB) dirigit per Nick Riddiford, alhora que detalla la biodiversitat de la zona, alerta de les greus conseqüències mediambientals que pot suposar la construcció d'un camp de golf a Son Bosc. L'execució del projecte podria alterar el fràgil equilibri del lloc i afectar al Parc Natural de s'Albufera (amb una profunda alteració del sòl, la introducció d'abonaments i pesticides, canvis dràstics en el paisatge de la zona, una modificació del règim hídric de la zona humida, etc.). De fet, la qualitat ambiental de l'entorn del Parc Natural ja no pot ressentir-se mes; es troba envoltat d'urbanitzacions, una central tèrmica amb el seu abocador de cendres, un polígon industrial, una depuradora d'aigües residuals i de la zona d'agricultura intensiva mes extensa de Mallorca.

Son Bosc és una zona fràgil i rica en biodiversitat; els prats dunars que l'ocupen desenvolupen singulars comunitats vegetals d'interès europeu, amb *Teucrium polium*, *T. capitatum* i *T. dunense*, *Equium plantagineum*, *E. capitatum* i *E. parviflorum*, així com *Helicrysum stoechas* (alguna d'elles considerada de protecció prioritària per la Directiva Europea 92/43). Les dues terceres parts de la població balear i europea de l'orquídia de prat es troba en aquest lloc, però a més apareixen altres orquídiess: *Serapias lingua* i *S. parviflora*, *Orchis fragrans*, *Ophrys bombiliflora* i *O. apifera*. És difícil trobar llocs amb tal densitat d'orquídiess a Europa. Respecte a la fauna de Son Bosc, el citat informe destaca els possibles efectes sobre l'abellerol, *Merops apiaster*, una au la població de la qual es troba en declivi a Mallorca - espècie inclosa com "estrictament protegida" en l'annex II del Conveni de Berna i que figura en el Llibre Vermell dels Vertebrats de les Balears elaborat per la Conselleria de Medi ambient el 2006- i

que nidifica a la zona. Una altra de les espècies observades és el falcó marí, *Falco eleonorae*, au protegida a nivell internacional que nidifica a les Illes Balears i a altres punts del Mediterrani. Entre els mesos de maig i juliol es produeixen concentracions de falcons a Son Bosc, a entrada de la nit acudeixen a alimentar-se a un punt concret, capturant escarabats de Sant Joan, *Polyphylia fullo*, creant un espectacle inimaginable.

Els científics insisteixen en la necessitat que la biodiversitat de Son Bosc pugui ser investigada encara amb major intensitat. En aquest sentit, l'informe explica que s'estan estudiant dues espècies de dípters (*Syrphidae*) que podrien ser noves per a la ciència -*Merodon* i *Parhelophilus*-, ambdues observades a Son Bosc.

La protecció de Son Bosc

La zona de Son Bosc, a causa dels seus importants valors naturals ja descrits, va ser incorporada al Parc Natural de s'Albufera de Mallorca l'any 2003 pel govern de Francesc Antich (PSOE). Però mesos després, Jaume Matas (PP) va aconseguir el poder a la Comunitat Autònoma i va anul·lar, a principis de 2004, la protecció de Son Bosc fent retrocedir l'expedient de protecció. Fa més de tres anys que l'expedient de protecció de Son Bosc segueix paralitzat, alhora que l'Ajuntament de Muro tramita el projecte de camp de golf que afecta a la zona (Jaume Perelló, el seu batle – d'Unió Mallorquina, UM- és un dels màxims defensors del projecte al costat d'hotelers i promotors de Muro). El nou govern constituït després de les passades eleccions, presidit de nou per Francesc Antich (PSOE) i participat per Miquel Àngel Grimalt (UM) al capdavant de la Conselleria de Medi ambient, no ha mostrat fins a ara cap interès per desbloquejar la tramitació i protegir la zona. Cap remarcar que el projecte conta amb diversos informes desfavorables: del Departament de Territori del Consell Insular de Mallorca, del tècnic Municipal, dels serveis jurídics de la Conselleria de Presidència... la majoria confirmant que no s'ajusta a les DOT (Directrius d'Ordenació del Territori). Hores d'ara, i després d'una forta tensió al plenari municipal, l'Ajuntament de Muro ha concedit la llicència d'activitats al projecte del camp de golf (amb els vots favorables de UM (4) i PP-CdM (5) i els 4 en contra del PSOE -Entesa), aquesta és la passa prèvia per a l'obtenció de la llicència d'obres que faria possible el golf.

El GOB (Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa) des del 2004 esta portant a terme una campanya internacional per a la protecció de Son Bosc a la qual s'han sumat recentment importants entitats, organismes i persones que s'han dirigit per carta als polítics responsables de la situació. Entre els suports rebuts destaquen: el Consell del Departament de Biologia de la Universitat dels Illes Balears (UIB), *Planta Europa*, *PlantLife Internacional*, Jardí Botànic de Sóller, *Royal Society for the Protection of Birds* (RSPB), la IUCN (Unió Mundial per a la Naturalesa), WWF/Adena, *Wetlands Internacional*, Francesc Giró (AccióNatura), Delmar Blasco (Ex-secretari General de la Convenció sobre els Aiguamolls, o Convenció de Ramsar) i el Prof. Richard M. Bateman (*Royal Botanic Gardens Kew*).

El futur de Son Bosc i el de la seva biodiversitat passa per aturar l'expedient de tramitació del projecte del golf i generar els mecanismes que permetin la seva incorporació definitiva al Parc Natural de s'Albufera de Mallorca o per l'inici d'un PORN (Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals) específic per a la zona i que podria impedir l'execució d'aquest maliciós projecte; però per a això sobra irresponsabilitat i manca voluntat política !.

Per a més informació:

<http://www.gobmallorca.com/sonbosc/> (Recollida de suports)

<http://herbarivirtual.uib.es/cat-med/index.html>

<http://www.mallorcaweb.net/salbufera/>

http://www.mallorcaweb.net/salbufera/noticies_son_bosc.html